

<p>درس: ۱۶</p> <p>نام طراح: مرضیه شاهی</p>	<p>بسمه تعالی</p> <p>معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش دفتر آموزش متوسطه نظری دبیرخانه راهبری کشوری درس تاریخ تولید شده در استان هرمزگان</p>	<p>محتوای نوشتاری کتاب</p> <p>تاریخ ۲</p> <p>سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۱۳۹۹</p>
--	--	--

عنوان: رنسانس و عصر جدید

اهداف یادگیری:

آشنایی با رنسانس و عصر جدید اروپا انتظار می رود دانش آموزان تغییر و تحولات اساسی را که در جنبه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جوامع اروپایی در عصر جدید (۱۸۰۰-۱۵۰۰ م) رخ داده است را تحلیل و بررسی نمایند

منابع مطالعاتی پیشنهادی:

- ۱- جیمز آ. کوریک، رنسانس، ترجمه آزیتا یاسائی، تهران: انتشارات ققنوس، ۱۳۸۴
- ۲- فیلیپ گدار، در ستایش تن آسانی، ترجمه: بهروز صفدری، تهران: کلاغ، ۱۳۹۱
- ۳- عبدالرسول بیات، فرهنگ واژه ها، قم: مؤسسه اندیشه و فرهنگ دینی، ۱۳۸۱
- ۴- پاتریک ژوسو، به دنبال لئوناردو داوینچی، ترجمه: بیتا شمسینی، تهران: ققنوس، ۱۳۸۶.
- ۵- دوویول، ژان پل، به دنبال کریستف کلمب، ترجمه: بیتا شمسینی، تهران: ققنوس، ۱۳۸۴.
- ۶- عزت الله نوذری، مسیحیت از آغاز تا عصر روشنگری، تهران: دقت، ۱۳۸۰

چکیده نکات مهم درس:

➤ رنسانس به معنای **نوزایی و تجدید حیات** است و از نظر تاریخی به دگرگونی های فکری و فرهنگی می گویند که به منظور احیای فرهنگ فراموش شده **یونان و روم باستان**، از **ایتالیا** آغاز شد.

ایتالیا زادگاه و پیشگام رنسانس

➤ در قرن ۱۴ م هنگامی که فرهنگ قرون وسطایی بر سراسر اروپا تسلط داشت، گروهی از نویسندگان و اندیشمندان که در شهرهای ثروتمند ایتالیا می زیستند، هدایت جریان فکری و فرهنگی را به دست گرفتند و تفکر و سبک جدیدی از زندگی را رواج دادند.

زمینه ها و عوامل ظهور رنسانس

(۱) رشد شهرنشینی و تجارت

(۲) گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام

(۳) پیشینه فرهنگی و تاریخی

(۱) رشد شهرنشینی و تجارت

➤ از سده ۱۱ م به تدریج در اروپا شهرنشینی و تجارت در پیوندی تنگاتنگ با یکدیگر دوباره رونق گرفت. جنگ های صلیبی تأثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به ویژه در مناطق ساحلی اروپا داشت.

➤ شهرهای ایتالیایی به ویژه شهرهای بندری ونیز، جنوا، پیزا و پالمو، تجارت

دریایی در سرتاسر مدیترانه و سواحل غربی اروپا را در اختیار داشتند. فلورانس مرکز داد و ستد کالاهای قیمتی

فلزی و چرمی بود و تجارت پارچه در بخش وسیعی از اروپا را به خود اختصاص داده بود.

➤ با گسترش شهرها و رشد تجارت، مشاغل و حرفه های گوناگونی شکل گرفت و قشر جدیدی از شهرنشینان ثروتمند

شامل بازرگانان، بانکداران و صاحبان صنایع سر برآوردند که به «بورژوا» مشهور شدند.

نقش بورژواها در عصر رنسانس اروپا

آنان انجمن ها و شوراهای مختلفی را به وجود آوردند و در اداره امور شهرها نقش مؤثری را بر عهده گرفتند.

بورژواها نگرش و علایق متفاوتی با فئودال ها و شوالیه ها داشتند و اهمیت و ارزش فراوانی برای علم، فرهنگ و هنر قائل بودند و در ترویج آن ها می کوشیدند.

افراد و خاندان های حاکم بر شهرهای ایتالیا نیز حامی ادیبان، نقاشان، معماران، موسیقی دانان و ... بودند. مانند خاندان مدیچی که بر فلورانس حکومت می کرد و مشوق و حامی جدی فرهنگ، ادب و هنر بودند.

➤ نتیجه درگیری های پاپ ها و پادشاهان : استقلال و آزادی عمل بیشتری برای دولت -شهرهای ایتالیایی به وجود آورد. این استقلال، موقعیتی را برای متفکران و دانشمندان این شهرها ایجاد کرد که بتوانند تفکر و فرهنگ جدیدی را نشر دهند که کاملاً با اندیشه و فرهنگ حاکم بر قرون وسطا متفاوت بود.

۲) گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام

➤ دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس و سیسیل با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند.

نتیجه : جنگ های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق باعث افزایش آشنایی و آگاهی های اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی و پیشرفت های علمی مسلمانان شد.

۳) پیشینه فرهنگی و تاریخی

➤ سرزمین ایتالیا قلب امپراتوری روم باستان به شمار می رفت و آثار و بناهای عظیم یونانی - رومی در گوشه و کنار این سرزمین به چشم می خورد. در این دوره تعدادی از نویسندگان و اندیشمندان ظهور کردند که با اشتیاق فراوان به مطالعه و پژوهش درباره فرهنگ یونان و روم باستان پرداختند و درصدد احیای آن برآمدند.

دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جديد

➤ رنسانس تحولى ساده يا گونه اى شكوفايى معمولى نبود؛ بلکه شيوه اى از **تفکر و فرهنگ متفاوت** بود.

➤ دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جديد

- ۱ - گسترش اندیشه اومانيسم
- ۲ - تحولات علمى
- ۳ - اکتشافات جغرافيايى و شروع استعمارگرى اروپايان
- ۴ - اصلاح دينى و نهضت پروتستان

۱) گسترش اندیشه اومانيسم (انسان گرایی)

➤ يکى از وجوه مهم تفکر رنسانس که ريشه در فرهنگ يونان باستان داشت، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصديق استعداد و توانايى او بود که از آن به عنوان **اومانيسم يا انسان گرایی** تعبير مى شود.

➤ انسان گرايان يا اومانيسست ها به تبعيت از يونانيان باستان، انسان را محور و مدار جهان مى دانستند و معتقد بودند که معيارهاى اخلاقى و ارزش ها و هنجارهاى اجتماعى بايد بر پايه خواسته هاى انسان و تمايلات دنيوى او به وجود آيد.

تفاوت ديد انسان گرايان با کليسايبان	
کليسايبان	انسان گرايان
کليسا مروج اين عقيده بود که انسان فقط براى خدمت به خداوند خلق شده است و دنيا گرایی و ميل به لذت جويى، او را از رسيدن به سعادت و خوشبختى در جهان آخرت باز مى دارد.	انسان گرايان، انسان را موجودى مى شمردند که زندگى دنيوى او ارجمند و مهم است.

نکته: تفکر اومانیستی و گرایش های انسان گرایانه، بیشتر در قلمرو ادبیات، هنر و معماری و تعلیم و تربیت

منعکس شده و به نهضت ادبی و شکوفایی هنر و معماری در ایتالیا منجر شد.

تصاویر	توضیحات	عرصه
 <p>تابلوی مدرسه آتن اثر رافائل</p>	<p>رنسانس در عرصه هنر، خصوصاً نقاشی، پیکرتراشی (مجسمه سازی) و معماری دگرگونی عظیمی ایجاد کرد. هنرمندان این دوره با محور قرار دادن انسان و طبیعت، آثار بی نظیری به وجود آوردند.</p>	هنر
 <p>تابلوی شام آخر اثر داوینچی</p>	<p>هنر رنسانس با وجود سه هنرمند مشهور ایتالیایی یعنی لئوناردو داوینچی، رافائل و میکل آنژ به اوج پیشرفت و شکوفایی رسید. مشهورترین اثر نقاشی داوینچی شام آخر و مونالیزا یا لبخند ژکوند است.</p>	
 <p>کلیسای سن پیتر در روم</p>	<p>معماران عصر رنسانس ساختمان های رم باستان را سرمشق خود قرار دادند. کاخ ها و کلیساهایی که در عصر رنسانس در شهرهای مختلف ایتالیا به ویژه رم، فلورانس و ونیز ساخته شد، بیانگر اوج و شکوه معماری عصر رنسانس است.</p>	معماری

<p><u>عصر نوزایی</u> تأثیر ژرفی بر تعلیم و تربیت گذاشت. اندیشه انسان گرایی برای تعالی و رشد جسمی و روحی انسان اهمیت و ارزش فراوانی قائل بود. هدف آموزش و پرورش، تربیت دانشمندان برجسته نبود؛ بلکه می خواستند شهروندانی تربیت کنند که نقش سودمندی در جامعه ایفا کنند و در حیات شهری فعال باشند.</p>	<p>تعلیم و تربیت</p>
--	----------------------

۲) تحولات علمی

➤ در عصر رنسانس و قرون جدید، نگرش علمی اروپاییان در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه اومانستی تغییر کرد.

<p>در اواخر قرن ۱۶ نیکلاس کوپرنیک در رساله «گردش اجرام سماوی» نظریه چرخش زمین به دور خورشید را مطرح کرد.</p> <p>اختراع تلسکوپ توسط گالیله، استاد دانشگاه پیزا، فرضیه های کوپرنیک را بیش از پیش مورد تأیید قرار داد.</p>	<p>نجوم</p>
---	-------------

<p>با گسترش روابط اروپاییان با جهان اسلام از دوره جنگ های صلیبی به بعد پزشکی و داروسازی آن ها نیز دچار تحول شد.</p> <p>ویلیام هاروی در زمینه کارکرد قلب و چگونگی گردش خون به موفقیت های مهمی دست یافت.</p>	<p>پزشکی و داروسازی</p>
---	-------------------------

<p>در فیزیک و ریاضیات پیشرفت هایی صورت گرفت و در قرن هفدهم با وسعت بیشتری ادامه یافت.</p>	<p>فیزیک و ریاضیات</p>
---	------------------------

جغرافیا و نقشه‌پردازی

در زمینه جغرافیا و نقشه برداری نیز اروپاییان از تجربیات مسلمانان بهره‌های فراوانی بردند و به پیشرفت‌های چشمگیری نائل آمدند.

اختراع دستگاه چاپ توسط **گوتنبرگ آلمانی** از

مهم‌ترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس

بود. اختراع و توسعه صنعت چاپ کمک

فراوانی به فراگیر شدن پژوهش‌های علمی و نشر علم در اروپا کرد.

اختراع ماشین چاپ

نکته: اهتمام و اعتنا به علوم تجربی، به تدریج سبب پیشرفت‌های جدیدی در بسیاری از علوم شد و **زمینه انقلاب**

علمی را در سده هفدهم و سپس در قرن هجدهم فراهم ساخت. این پیشرفت‌ها بیشتر مدیون دیدگاه‌های نوینی

بود که توسط دانشمندان و فلاسفه در مطالعات علمی حاصل شد.

۳) اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری اروپاییان

- نتیجه اکتشافات جغرافیایی و کشف راه‌های دریایی جدید
- (۱) دستاوردهای علمی در حوزه دانش دریانوردی و جغرافیا
  - (۲) به هم خوردن موازنه تجارت جهانی و آغاز استعمارگری اروپاییان

انگیزه و عوامل اکتشافات جغرافیایی

۱- علاقه اروپاییان برای رسیدن به سرزمین‌های شرق دور

۲- افزایش اطلاعات جغرافیایی و توسعه مهارت دریانوردی اروپاییان

این عوامل در پس از دوران جنگ های صلیبی و اواخر قرون وسطا نیز تأثیر شایانی در کشف سرزمین ها و راه های جدید داشت.

۳- طراحی نقشه های دقیق

اروپاییان تا اواسط سده ۱۵ م فنون نقشه کشی را تکامل بخشیدند و نقشه های نسبتاً دقیقی از دنیای شناخته شده آن روزگار طراحی کردند.

۴- پیشرفت در ساختن کشتی و بهره گیری از تجهیزات دریانوردی

اروپاییان در ساختن کشتی و بهره گیری از تجهیزات دریانوردی مانند قطب نما که چینی ها اختراع کرده بودند و اسطرلاب به پیشرفت فوق العاده ای رسیدند.

پرتغالی ها پیشگام اکتشافات جغرافیایی

➤ **نخستین گام های اروپاییان برای استعمار:** در نیمه دوم سده ۱۵ م دریانوردان پرتغالی سفرهای اکتشافی

خود را به سواحل غربی قاره آفریقا در اقیانوس اطلس به سمت جنوب آغاز کردند. آنان با دور زدن **دماغه امیدنیک** در جنوب قاره آفریقا، وارد اقیانوس هند شدند و مسیر خود را ادامه دادند تا به سواحل جنوب شرقی هندوستان رسیدند.

➤ پرتغالی ها با مال التجاره ای شامل **فلل و سنگ های قیمتی** از این سفر دریایی موفقیت آمیز به سرزمین خود بازگشتند و از آن سود زیادی به دست آوردند.

مدتی بعد دولت پرتغال ناوگان دریایی خود را به فرماندهی **آلبو کرک** به هند گسیل کرد؛ وی توانست تعداد اندکی پایگاه تجاری - نظامی را در جزایر و سواحل خلیج فارس، هندوستان و چین تأسیس کند. این اقدامات به منزله نخستین گام های اروپاییان برای استعمار سرزمین های دیگر محسوب می شود.

آلبو کرک

تلاش های اسپانیا برای اکتشاف و استعمار

➤ بعد از پرتغال، پادشاهی تازه یکپارچه شده **اسپانیا** که از قدرت سیاسی، نظامی و اقتصادی خوبی داشت به کشف راه ها و سرزمین های جدید پرداخت.

➤ سفر دریایی **کریستف کلمب** که با حمایت مالی اسپانیا انجام گرفت، منجر به کشف قاره آمریکا شد.

نکته: تا حدود نیمه دوم قرن ۱۶ م، اسپانیایی ها با سرکوب بومیان آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت استعمار خود درآوردند. بدین گونه طلا و نقره غارت شده بومیان آمریکا، اسپانیا را به یکی از نیرومندترین کشورهای اروپایی در سده های ۱۶ و ۱۷م تبدیل کرد.

ورود سایر کشورهای اروپایی به عرصه رقابت های استعماری

توجه: از اواخر قرن ۱۶م هلندی ها و انگلیسی ها و سپس فرانسوی ها نیز وارد رقابت های استعماری شدند و مستعمره نشین های متعددی را در آسیا، آمریکای شمالی و آفریقا بنیان نهادند. سده ۱۷م صحنه رقابت و درگیری پیاپی میان دولت های اروپایی برای تسلط بر مستعمرات بیشتر و کسب منافع اقتصادی بود.

آثار و پیامدهای اکتشافات جغرافیایی و استعمارگری اروپاییان

آثار و پیامدهای سیاسی و اجتماعی و تمدنی اکتشافات در شرق	آثار و پیامدهای سیاسی و اجتماعی و تمدنی اکتشافات در آمریکا
در شرق، پایگاه های تجاری پرتغالی ها و دیگر استعمارگران تأثیر کم تری بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت.	جمعیت زیادی از مردم بومی مستعمرات به ویژه در آمریکا در نتیجه سرکوب و انتشار بیماری های مرگبار از بین رفتند. اروپاییان تمدن های بومی و ساختارهای سیاسی و کهن قاره آمریکا را نابود کردند و نهادهای دین، زبان و فرهنگ اروپایی را به جای آن نشانند.

آثار و پیامدهای اقتصادی کشفیات

کشفیات جغرافیایی در حوزه اقتصادی بیشترین تأثیر را بر جای گذاشت. اروپاییان در هر نقطه دنیای جدید که گام نهادند، در پی یافتن طلا و نقره برآمدند.

تأثیر استعمارگری بر تجارت و فئودالیسم

در نتیجه اکتشافات جغرافیایی و دستیابی اروپاییان به منابع ثروت در سرزمین های جدید، حجم عظیمی از فلزات گران بها به اروپا سرازیر شد که تا آن زمان بی سابقه بود. اندوخته فلزات قیمتی موجب رونق اقتصادی و رشد تجارت و شهرهای اروپایی شد. این وضع به ضرر اشراف فئودال و زمین دار بود و جایگاه ممتازی را که در قرون وسطا داشتند، از دست دادند. در مقابل، **اعتبار و منزلت صنعتگران و تجار** بالا رفت.

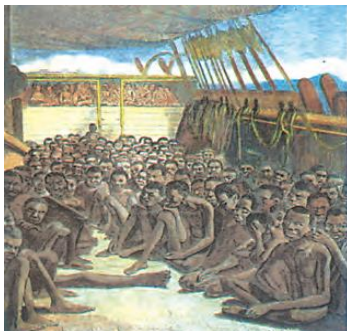
تأثیر استعمارگری بر قدرت شاهان اروپایی

افزایش سریع اندوخته طلا و نقره از شاهان اروپایی، فرمانروایانی **نیرومند و کارآمد** ساخت و آنان را بر اشرافیتی که تا آن زمان گردن فرازی می کرد، برتری بخشید. شاهان هم چنین با استفاده از منابع مالی عظیمی که حاصل غارت مستعمرات بود، ارتش های ملی و ناوگان دریایی خود را مجهز و قوی تر کردند.

نکته: کشف سرزمین های جدید و **گسترش قلمرو اروپایی**، باعث تشدید رقابت و درگیری سیاسی، نظامی و اقتصادی

دولت های اروپایی در سرزمین اصلی و مستعمرات شد.

تجارت بردگان آفریقایی

➤ به دنبال کشف قاره آمریکا، **خرید و فروش برده** به سرعت افزایش یافت؛ زیرا اروپاییانی که مزارع وسیعی را در آن قاره تصاحب کرده بودند به نیروی کار مجانی و ارزان نیاز داشتند. به همین دلیل **پرتغالی** ها تجارت برده از آفریقا به آمریکا را در انحصار خود گرفتند. بعدها بازرگانان **هلندی و انگلیسی** نیز به این تجارت پر سود وارد شدند.

۴) اصلاح دینی و نهضت پروتستان

جنبش اصلاح دین با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد:

<p>برخی از اعتراضات از سوی شاهان و فرمانروایان صورت می گرفت که کلیسا را از دخالت در امور سیاسی پرهیز می دادند.</p>	<p>شاهان و فرمانروایان</p>
<p>انسان گرایان، شیفته و مروج ادبیات و آثار کهن یونانی و لاتینی بودند، به شیوهٔ <u>تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی که تحت نظارت کلیسا در مدارس و دانشگاه ها تدریس می شد، انتقاد داشتند و آن را غیر مفید می دانستند و کلیسا را به سبب برخی ناهنجاری های اخلاقی کشیشان سرزنش می کردند.</u></p>	<p>انسان گرایان</p>
<p>مهم تر از همه، گروهی از مصلحان دینی بودند که از درون کلیسا پا به عرصهٔ اعتراض و انتقاد نهاده بودند و آموزه های کلیسا را دربارهٔ انسان و خدا به چالش می کشیدند. مهم ترین شخصیتی که نهضت اصلاح دینی به نام او شناخته می شود، مارتین لوتر آلمانی است که در اعتراض به مسیحیت کاتولیک یکسره از کلیسا برید و مذهب تازه ای بنیان نهاد.</p>	<p>مصلحان دینی</p>

اعتقادات لوتر

(۱) با اشتیاقی وصف ناپذیر به تحصیل در رشته الهیات روی آورد و استاد تدریس کتاب مقدس در دانشگاه ویتنبرگ شد.

(۲) اولین مسئله ای که ذهن او را به خود مشغول کرد، ارتباط ایمان با انجام دادن کارهای نیک بود.

اقدامات لوتر

(۱) او در طی مطالعات و تأملات گسترده خود در مورد آیین مسیحیت و کتاب مقدس به این نتیجه رسید که بر خلاف دیدگاه غالب کلیسایان، آن چه مایه رستگاری انسان می شود ایمان است نه انجام دادن کارهای نیک. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست.

(۲) وی مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات را مورد نقد قرار داد.

(۳) او خدا را پدری مهربان می شمرد که بی هیچ چشمداشتی گناهان را می آمرزد.

(۴) لوتر در ۱۵۱۷م فهرستی از نظریات خود را در ۹۵ اصل تدوین کرد و بر در کلیسای ویتنبرگ آویخت و از مردم خواست درباره آن ها با هم گفت و گو کنند.

تأسیس آیین و کلیسای پروتستان

➤ پاپ با **تکفیر** لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند. اما **شاهزادگان آلمانی** از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور **اعتراض (پروتست)** کردند. از این روی آنان به **پروتستان** معروف شدند. لوتر هر چند به دنبال تأسیس آیین و کلیسای جدیدی نبود ولی تلاش های او به تأسیس آیین و کلیسای پروتستان انجامید.

نکته: بعدها اصلاحات لوتر در خارج از آلمان توسط کسانی چون ژان کالون در سوئیس دنبال شد.

آثار و پیامدهای نهضت پروتستان

۱) وحدت مذهبی جهان مسیحیت را از بین برد و باعث بروز سلسله جنگ های مذهبی پروتستان ها و کاتولیک ها شد که بخش های وسیعی از اروپا را فرا گرفت.

۲) به تقویت پادشاهان و دولت های ملی و رشد اندیشه ملی گرایی در اروپا کمک فراوانی کرد.

۳) قدرت کلیسای کاتولیک را تضعیف کرد و نقش آن در زندگی مردم و جوامع اروپایی را کاهش داد.

خلاصه درس:

رنسانس به معنای نوزایی تجدید حیات است و از نظر تاریخی به دگرگونی های فکری و فرهنگی گفته می شود که به منظور احیای فرهنگ یونان و روم باستان، از ایتالیا آغاز شد. مهم ترین عوامل ظهور رنسانس: ۱- رشد شهرنشینی و تجارت ۲- گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام ۳- پیشینه فرهنگی و تاریخی. یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصدیق استعداد و توانایی او بود که از آن با عنوان اومانیزم و یا انسان گرایی تعبیر می شود. نگرش علمی اروپاییان تغییر کرد. در این دوره علوم طبیعی و روش های علمی مبتنی بر مشاهده و تجربه مورد توجه قرار گرفت. از مهم ترین تحولات عصر رنسانس اکتشافات جغرافیایی و کشف راههای دریایی جدید بود. این تحولات موجب به هم خوردن موازنه تجارت جهانی و آغاز استعمارگری اروپاییان شد. جنبش دینی با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا موجب بروز نهضت هایی از جمله پروتستان به رهبری مارتین لوتر گردید. نتیجه آن تقویت پادشاهان و دولت های ملی، رشد اندیشه ملیت گرایی و تضعیف قدرت کلیسای کاتولیک و کاهش نقش آن در زندگی مردم و جوامع اروپا می باشد.

پاسخ فعالیت های درس :

فعالیت ۱:

۱-اولا با استفاده از آثاری که مسلمانان ترجمه کرده بودند و ثانيا در ارتباطی که با مسیحیان داشتند و آگاهی از مطالب ارزشمند کتب ارسطو، افلاطون و سایر علمای یونانی اهمیت آنرا به مسیحیان منتقل کرد.

۲-یکی از بزرگترین دانشمندان و فیلسوفان ایران و جهان اسلام می باشد که آثار فراوانی در زمینه های گوناگون علمی، فلسفی، پزشکی و... دارد. بسیاری از این آثار تا مدت های مدیدی در دانشگاههای اروپایی به عنوان مرجع علمی مورد استفاده قرار می گرفت و آثار این دانشمند بزرگ تاثیر بسیار زیادی بر افکار دانشمندان اروپایی گرفت.

فعالیت ۲:

۱-بر اساس این نظریه هدف آموزش و پرورش تربیت دانشمندان برجسته نبود بلکه می خواستند شهروندانی را تربیت کنند که نقش سودمندی در جامعه ایفا کنند و در حیات شهری فعال باشند.

۲-در این دوره برای تعالی و رشد جسمی و روحی انسان ارزش زیادی قائل بودند و انسان گرایی بر اصل آموزش انسان به منظور رشد استعداد و شکوفایی آن اصرار می ورزیدند.

۳-از جایگاه و اهمیت بالایی برخوردار بود زیرا این درس را جذاب و آموزنده می دانستند.

فعالیت ۳:

۱-این رفتار ناشی از حس برتری جویی و به انگیزه دست یابی به مال و ثروت بود.

۲-خیر در هیچ یک از ادیان الهی رفتار خشونت آمیز توصیه نشده است و مسیحیت همواره مهربانی را توصیه می کند.

فعالیت ۴:

۱-در آیین مسیحیت به علت تحریف بسیار زیاد، برخی از علمای دین رفتارهای خلاف عرف مسیحیت دارند و دین را وسیله ای قرار دادند تا از طریق آن بتوانند کسب در آمد کنند و مردم ناآگاه را راضی به پرداخت مبالغی تحت عناوین مختلف کنند.

۲-بله، زیرا لوتر مسئله آموزش گناهان در برابر پول را به شدت مورد نقد قرار داد او بیان خداوند پدری مهربان

است که به رایگان گناهان را می‌آمرزد و دریافت پول فقط سوء استفاده از دین است.

پاسخ پرسش‌های نمونه درس :

سوال ۱:

زیرا شهرهای اروپایی سرآمد شهرهای اروپا در تجارت، بانکداری و صنعت بودند. شهرهای بندری ونیز و جنوا تجارت دریایی در سراسر مدیترانه را در اختیار داشتند، درگیری پاپ و پادشاهان در اواخر قرون وسطا استقلال و آزادی بیشتری برای دولت شهرهای ایتالیا به وجود آورد از طرفی سرزمین ایتالیا قلب امپراتوری روم باستان بود و آثار و بناهای عظیمی از دوران گذشته در آن بود که موجب شده بود توجه هنرمندان و دانشمندان آن عصر را به شکوه گذشته جلب نماید.

سوال ۲:

دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس و سیسیل با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند. جنگ‌های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق باعث افزایش آشنایی و آگاهی اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی شد همچنین ترجمه آثار فیلسوفان به ویژه ابن سینا و ابن رشد تاثیر بسزایی داشته است.

سوال ۳:

افزایش ذخیره فراوان طلا و نقره که از سرزمین‌های تازه کشف شده به اروپا رسیده بود موجب افزایش بیشتر قدرت پادشاهان اروپایی شد و توانستند ارتش ملی و ناوگان دریایی خود را قوی کنند. اما همین کشف سرزمین‌های جدید و گسترش قلمرو باعث تشدید رقابت و درگیری سیاسی و نظامی دولت‌های اروپایی شد.

سوال ۴:

این نهضت به خاطر اصلاحات دینی مارتین لوتر به وجود آمد. اولین مسئله که ذهن او را درگیر کرد ارتباط ایمان با انجام کارهای نیک بود و او به این نتیجه رسید که آنچه باعث رستگاری انسان می‌شود ایمان است نه کارهای نیک که بر خلاف دیدگاه اغلب کلیساها بود و در واقع نوعی جنگ با کلیسا را آغاز کرد او مخالف دریافت پول به منظور آمرزش گناهان بود و خدا را پدری مهربان می‌دانست که به رایگان می‌بخشد. این نهضت وحدت مسیحیان را از

بین برد و موجب شروع جنگ های مذهبی میان پروتستان ها و کاتولیک ها شد از طرفی حسن ملی گرایی رشد کرد و حکومت های پادشاهی تقویت شدند و قدرت و نقش کلیسا در زندگی مردم کم شد.

نمونه سوالات مکمل درس برای درک بهتر مطالب مطرح شده در درس

درست و نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید: (به همراه پاسخ)

- ۱- رنسانس به معنایی نوزایی و تجدید حیات است. درست (ص ۱۷۳)
- ۲- تفکر و سبک جدید زندگی در اروپاییان در قرن ۱۴ که اساس آن بر نوزایی و تجدید حیات فرهنگ یونان و روم باستان قرار داشت به رنسانس معروف شد. (ص ۱۷۳) درست
- ۳- تاثیر جنگ های صلیبی بر رونق و شکوفایی شهرها در اسپانیا بیش از سایر سرزمین های اروپایی بود. (ص ۱۷۴) نادرست
- ۴- افراد و خاندان های حاکم بر شهرهای پرتغال نیز حامی ادیبان، نقاشان، معماران، موسیقی دانان و غیره بودند. (ص ۱۷۴) نادرست
- ۵- مدارس عالی و دانشگاه های تازه تاسیس ایتالیایی در استفاده از آثار و نوشته های دانشمندان مسلمان پیشگام بودند. (ص ۱۷۵) درست
- ۶- سرزمین ایتالیا قلب امپراتوری روم باستان به شمار می رفت. (ص ۱۷۶) درست
- ۷- رنسانس تحولی ساده یا گونه ای شکوفایی معمولی نبود، بلکه شیوه ای از تفکر و فرهنگ متفاوت بود. (ص ۱۷۶) درست
- ۸- آثار هنری دوره رنسانس به لحاظ موضوع و سبک به آثار هنری دوره قرون وسطا شباهت دارد. (ص ۱۷۷) نادرست
- ۹- هنرمندان دوره رنسانس با محور قرار دادن انسان و طبیعت، آثار بی نظیری به وجود آوردند. (ص ۱۷۷) درست
- ۱۰- داوینچی علاوه بر آنکه در نقاشی، مجسمه سازی و معماری سرآمد هنرمندان به شمار می رفت، در علوم مختلف از

- قبیل ریاضی، مهندسی، زمین شناسی و غیره نیز سر رشته داشت. (ص ۱۷۸) درست
- ۱۱- مشهورترین اثر نقاشی داوینچی شام آخر و مونالیزا است. (ص ۱۷۸) درست
- ۱۲- معماران عصر رنسانس ساختمان های روم باستان را سرمشق خود قرار دادند. (ص ۱۷۸) درست
- ۱۳- عصر نوزایی بر تعلیم و تربیت تاثیر چندان زیادی نداشت. (ص ۱۷۸) نادرست
- ۱۴- اختراع دستگاه چاپ توسط یوهانس گوتنبرگ آلمانی از مهم ترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس بود. (ص ۱۸۰) درست
- ۱۵- یکی از مهم ترین دستاوردهای عصر رنسانس، اکتشافات جغرافیایی و کشف راه های دریایی جدید بود. (ص ۱۸۱) درست
- ۱۶- به دنبال پرتغالی ها، فرانسوی ها نیز گام در کشف راه ها و سرزمین های جدید نهادند. (ص ۱۸۲) نادرست
- ۱۷- در شرق، پایگاه های تجاری پرتغالی ها و دیگر استعمارگران تاثیر زیادی بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت. (ص ۱۸۳) نادرست
- ۱۸- کشفیات جغرافیایی در حوزه اقتصادی بیشترین تاثیر را بر جای گذاشت. (ص ۱۸۴) درست
- ۱۹- اسپانیایی ها تجارت برده از آفریقا به آمریکا را در انحصار خود گرفتند. (ص ۱۸۴) نادرست
- ۲۰- در فاصله قرون ۱۴ تا ۱۷م سلسله حوادث و تحولاتی در قلمرو مسیحیت در اروپا رخ داد که مورخان از مجموع آنها تعبیر به اصلاح دینی می کنند. (ص ۱۸۴) درست
- ۲۱- جنبش اصلاح دینی با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد. (ص ۱۸۴) درست
- ۲۲- لوتر به دنبال تاسیس آیین و کلیسای جدیدی نبود. (ص ۱۸۵) درست
- ۲۳- تلاش های کالون به تاسیس آیین و کلیسای پروتستان انجامید. (ص ۱۸۵) نادرست
- ۲۴- اصلاحات لوتر در خارج از آلمان توسط کسانی چون ژان کالون در سوئیس دنبال شد. (ص ۱۸۵) درست

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید: (به همراه پاسخ)

۱- ----- به معنایی نوزایی و تجدید حیات است. (ص ۱۷۳) رنسانس

- ۲- تفکر و سبک جدید زندگی در اروپاییان در قرن ۱۴ که اساس آن بر نوزایی و تجدید حیات فرهنگ یونان و روم باستان قرار داشت به ----- معروف شد. (ص ۱۷۳) رنسانس
- ۳- تاثیر جنگ های صلیبی بر رونق و شکوفایی شهرها در ----- پیش از سایر سرزمین های اروپایی بود. (ص ۱۷۴) ایتالیا
- ۴- افراد و خاندان های حاکم بر شهرهای ----- نیز حامی ادیبان، نقاشان، معماران، موسیقی دانان و غیره بودند. (ص ۱۷۴) ایتالیا
- ۵- مدارس عالی و دانشگاه های تازه تاسیس ----- در استفاده از آثار و نوشته های دانشمندان مسلمان پیشگام بودند. (ص ۱۷۵) ایتالیا
- ۶- سرزمین ----- قلب امپراتوری روم باستان به شمار می رفت. (ص ۱۷۶) ایتالیا
- ۷- رنسانس تحولی ساده یا گونه ای شکوفایی معمولی نبود، بلکه شیوه ای از ----- و ----- متفاوت بود. (ص ۱۷۶) تفکر و فرهنگ
- ۸- آثار هنری دوره رنسانس به لحاظ ----- و ----- به آثار هنری دوره قرون وسطا شباهت دارد. (ص ۱۷۷) موضوع و سبک
- ۹- هنرمندان دوره رنسانس با محور قرار دادن ----- و ----- آثار بی نظیری به وجود آوردند. (ص ۱۷۷) انسان و طبیعت
- ۱۰- علاوه بر آنکه در نقاشی، مجسمه سازی و معماری سرآمد هنرمندان به شمار می رفت، در علوم مختلف از قبیل ریاضی، مهندسی، زمین شناسی و غیره نیز سر رشته داشت. (ص ۱۷۸) داوینچی
- ۱۱- مشهورترین اثر نقاشی داوینچی ----- و ----- است. (ص ۱۷۸) شام آخر و مونالیزا
- ۱۲- معماران عصر رنسانس ساختمان های ----- را سرمشق خود قرار دادند. (ص ۱۷۸) روم باستان
- ۱۳- عصر نوزایی تاثیر ژرفی بر ----- نهاد. (ص ۱۷۸) تعلیم و تربیت
- ۱۴- اختراع دستگاه ----- توسط یوهانس گوتنبرگ آلمانی از مهم ترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس بود. (ص ۱۸۰) چاپ

۱۵- به دنبال پرتغالی‌ها ----- نیز گام در کشف راه‌ها و سرزمین‌های جدید نهادند. (ص ۱۸۲)
اسپانیایی‌ها

۱۶- در ----- پایگاه‌های تجاری پرتغالی‌ها و دیگر استعمارگران تاثیر کمتری بر تمدن و ساختار سیاسی و اجتماعی آسیا گذاشت. (ص ۱۸۳) شرق

۱۷- کشفیات جغرافیایی در حوزه ----- بیشترین تاثیر را بر جای گذاشت. (ص ۱۸۴) اقتصاد

۱۸- ----- تجارت برده از آفریقا به آمریکا را در انحصار خود گرفتند. (ص ۱۸۴) پرتغالی‌ها

۱۹- در فاصله قرون ۱۴ تا ۱۷م سلسله حوادث و تحولاتی در قلمرو مسیحیت در اروپا رخ داد که مورخان از مجموع آنها تعبیر به ----- می‌کنند. (ص ۱۸۴) اصلاح دینی

۲۰- جنبش اصلاح دینی با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد ----- شروع شد. (ص ۱۸۴)
کلیسا

۲۱- ----- به دنبال تاسیس آیین و کلیسای جدیدی نبود. (ص ۱۸۵) مارتین لوتر

۲۲- تلاش‌های لوتر به تاسیس آیین و کلیسای ----- انجامید. (ص ۱۸۵) پروتستان

۲۳- اصلاحات لوتر در خارج از آلمان توسط کسانی چون ----- در سوئیس دنبال شد. (ص ۱۸۵)
ژان کالون

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید: (به همراه پاسخ)

۱- رنسانس به چه معناست؟ (ص ۱۷۳)

۲- رنسانس از کدام کشور آغاز شد؟ (ص ۱۷۳)

۳- کدام عامل تاثیر فراوانی بر رشد شهرها و تجارت به ویژه در مناطق ساحلی اروپا گذاشت؟ (ص ۱۷۴)

۴- کدام شهر ایتالیا مرکز دادوستد کالاهای قیمتی فلزی و چرمی بود و تجارت پارچه را در بخش وسیعی از اروپا به

خود اختصاص داد؟ (ص ۱۷۴)

۵- کدام خاندان حاکم بر فلورانس در عصر رنسانس مشوق و حامی جدی فرهنگ، ادب و هنر بود؟ (ص ۱۷۴)

۶- دانشمندان اروپایی در قرون وسطا چگونه با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند؟ (ص ۱۷۵)

۷- کدام عوامل باعث افزایش آشنایی و آگاهی های اروپاییان با ابعاد مختلف تمدن اسلامی و پیشرفت های علمی

مسلمانان شد؟ (ص ۱۷۵)

۸- رنسانس دز عرصه هنر در کدام شاخه دگرگونی عظیمی ایجاد کرد؟ (ص ۱۷۷)

۹- هنر رنسانس با ظهور کدام هنرمندان مشهور ایتالیایی به اوج پیشرفت و شکوفایی رسید؟ (ص ۱۷۸)

۱۰- مشهور ترین اثر نقاشی داوینچی را نام ببرید؟ (ص ۱۷۸)

۱۱- هدف آموزش و پرورش در عصر نوزایی (رنسانس) اروپا چه بود؟ (ص ۱۷۹)

۱۲- در عصر رنسانس و قرون جدید نگرش علمی اروپاییان در نتیجه کدام عوامل تغییر کرد؟ (ص ۱۷۹)

۱۳- مال التجاره دریانوردان پرتغالی از سفر دریایی به هندوستان چه بود؟ (ص ۱۸۲)

۱۴- کدام فرمانده پرتغالی توانست تعدادی پایگاه تجاری-نظامی در جزایر و سواحل خلیج فارس، هندوستان و چین

تاسیس کند؟ (ص ۱۸۲)

۱۵- کدام دریانورد با حمایت مالی دولت اسپانیا سفر دریایی خود را آغاز کرد و سفر او منجر به کشف قاره آمریکا

شد؟ (ص ۱۸۳)

۱۶- چرا با کشف قاره آمریکا، خرید و فروش برده به سرعت افزایش یافت؟ (ص ۱۸۴)

۱۷- مهم ترین شخصیتی که نهضت اصلاح دینی به نام او شناخته می شود و در اعتراض به مسیحیت کاتولیک از

کلیسا برید و مذهب تازه ای بنیان نهاد کیست؟ (ص ۱۸۵)

۱۸- چه کسانی از مارتین لوتر حمایت کردند؟ (ص ۱۸۵)

پاسخنامه

۱- نوزایی و تجدید حیات

۲- ایتالیا

۳- جنگ های صلیبی

۴- فلورانس

۵- خاندان مدیچی

۶- از طریق اندلس و سیسیل

۷- جنگ های صلیبی و گسترش روابط تجاری میان اروپا و شرق

۸- نقاشی، پیکر تراشی، معماری

۹- داوینچی، رافائل، میکل آنژ

۱۰- شام آخر و مونالیزا

۱۱- هدف آموزش و پرورش تربیت دانشمندان برجسته نبود بلکه می خواستند شهروندانی را تربیت کنند که نقش

سودمندی در جامعه ایفا کنند و در حیات شهری فعال باشند.

۱۲- آشنایی آنان با پیشرفت های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه های اومانیستی

۱۳- فلفل و سنگ های قیمتی

۱۴- آلبو کرک

۱۵- کریستف کلمب

۱۶- زیرا اروپاییانی که مزارع وسیعی را در آن قاره تصاحب کرده بودند به نیروی کار مجانی و ارزان نیاز داشتند.

۱۷- مارتین لوتر

۱۸- شاهزادگان آلمانی

به سوالات زیر پاسخ دهید : (به همراه پاسخ)

۱- مهم ترین زمینه ها و عوامل ظهور رنسانس را بنویسید. (ص ۱۷۴)

۲- کدام شهرهای بندری ایتالیا تجارت در دریای مدیترانه و سواحل غربی اروپا را در اختیار گرفت؟ (ص ۱۷۴)

۳- بورژوا چه کسانی بودند؟ (ص ۱۷۴)

۴- نقش بورژواها را در عصر رنسانس اروپا بررسی کنید. (ص ۱۷۴)

- ۵- نتیجه درگیری های پاپ و پادشاهان در اواخر قرون وسطا چه بود؟ (ص ۱۷۴)
- ۶- دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جدید را بنویسید؟ (ص ۱۷۴)
- ۷- نگرش اومانیست ها و کلیساها را در عصر رنسانس در خصوص انسان با یکدیگر مقایسه کنید. (ص ۱۷۶)
- ۸- تفکر اومانیستی و گرایش های انسان گرایانه در عصر رنسانس بیشتر در کدام قلمرو انعکاس یافت؟ (ص ۱۷۶)
- ۹- در عصر رنسانس و قرون جدید نگرش علمی اروپاییان در نتیجه کدام عوامل تغییر کرد؟ (ص ۱۷۹)
- ۱۰- هر کدام از دانشمندان نام برده در عصر رنسانس به کدام موفقیت علمی دست پیدا کردند؟ (ص ۱۸۰)
- الف) کوپرنیک   ب) کپلر   ج) گالیله   د) ویلیام هاروی   ه) دکارت   ی) بیکن   و) گوتنبرگ
- ۱۱- پیامد اکتشافات جغرافیایی و کشف راه های دریایی جدید اروپاییان در عصر رنسانس چه بود؟ (ص ۱۸۱)
- ۱۲- انگیزه و عوامل اکتشافات جغرافیایی اروپاییان در عصر رنسانس را بررسی کنید. (ص ۱۸۱)
- ۱۳- چرا اسپانیایی ها و پرتغالی ها انگیزه و شوق بیشتری برای کشف راه ها و سرزمین های جدید از خود نشان دادند؟ (ص ۱۸۱)
- ۱۴- چگونه کشف قاره آمریکا، اسپانیا را به یکی از نیرومندترین کشورهای اروپایی در سده های ۱۶ و ۱۷ تبدیل کرد؟ (ص ۱۸۳)
- ۱۵- آثار و پیامدهای اکتشافات جغرافیایی اروپاییان در عصر رنسانس را بنویسید. (ص ۱۸۳)
- ۱۶- تحلیل کنید چگونه اکتشافات جغرافیایی در حوزه اقتصادی بیشترین تاثیر را برجای گذاشت؟ (ص ۱۸۴)
- ۱۷- علت اعتراض هر کدام از گروههای نام برده به نظریات و عملکرد کلیسا در جنبش اصلاح دینی را بنویسید: (ص ۱۸۴ و ۱۸۵)
- الف) شاهان و فرمانروایان   ب) انسان گرایان   ج) مصلحان دینی
- ۱۸- مارتین لوتر به کدام عقاید آیین کاتولیک اعتراض کرد؟ (ص ۱۸۵)
- ۱۹- پروتستان ها چه کسانی بودند؟ (ص ۱۸۵)
- ۱۹- نتایج نهضت پروتستان را بنویسید. (ص ۱۸۶)

۱-۱- رشد شهر نشینی و تجارت ۲- گسترش روابط فرهنگی با جهان اسلام ۳- پیشینه فرهنگی و تاریخی

۲- ونیز، جنوا، پیزا، پالرمو

۳- با گسترش شهرها و رشد تجارت، مشاغل و حرفه های گوناگونی شکل گرفت و قشر جدیدی از شهرنشینان ثروتمند شامل بازرگانان، بانکداران و صاحبان صنایع سربرآوردند که به آنها بورژوا می گفتند.

۴- آنان با ایجاد انجمن ها و شوراهای مختلف نقش موثری در اداره امور شهرها به عهده گرفتند. بورژواها نگرش و علایق متفاوتی با فئودال ها و شوالیه ها داشتند و آنان اهمیت و ارزش فراوانی برای علم، فرهنگ و هنر قائل بودند و در ترویج آنها می کوشیدند.

۵- درگیری های پاپ و پادشاهان در اواخر قرون وسطا، استقلال و آزادی عمل بیشتری برای دولت شهرهای ایتالیایی به وجود آورد. این استقلال، موقعیتی را برای متفکران و دانشمندان این شهرها ایجاد کرد که بتوانند تفکر و فرهنگ جدیدی را نشر دهند که کاملاً با اندیشه و فرهنگ حاکم بر قرون وسطا متفاوت بود.

۱-۶- گسترش اندیشه اومانیسم (انسان گرایی) ۲- تحولات علمی ۳- اکتشافات جغرافیایی و شروع استعمارگری اروپاییان ۴- اصلاح دینی و نهضت پروتستان

۷- انسان گرایان، انسان را موجودی می شمردند که زندگی دنیوی او ارجمند و مهم است، کلیسا مروج این عقیده بود که انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است و دنیاگرایی و میل به لذت جویبی او را از رسیدن به سعادت و خوشبختی در جهان آخرت باز می دارد.

۸- تفکر اومانیستی و گرایش های انسان گرایانه، بیش از هر جای دیگر، در قلمرو ادبیات، هنر و معماری و تعلیم و تربیت انعکاس یافت و به نهضت ادبی و شکوفایی هنر و معماری در ایتالیا منجر شد.

۹- آشنایی آنان با پیشرفت های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه های اومانیستی

۱۰- الف) نظریه چرخش زمین به دور خورشید را مطرح کرد

ب) با مطالعه او نظریه کوپرنیک اثبات شد

ج) اختراع تلسکوپ توسط او فرضیه کوپرنیک را بیشتر مورد تایید قرار داد

د) در زمینه کارکرد قلب و چگونگی گردش خون به موفقیت های مهمی دست یافت

ه) بنیانگذار سبک تحقیق در ریاضی

ی) از طرفداران روش شناخت تجربی در مطالعات علمی

و) اختراع دستگاه چاپ

۱۱- علاوه بر دستاوردهای علمی که در حوزه دانش دریانوردی و جغرافیایی ایجاد شد، موجب به هم خوردن موازنه

تجارت جهانی و آغازگر استعمارگری اروپاییان شد

۱۲- ۱- سرزمین های شرق دور مانند هند و چین از گذشته های بسیار دور برای اروپاییان جاذبه فراوانی داشت. آنان

همواره در اندیشه رسیدن به آن سرزمین بودند، اما حکومت های قدرتمند ایرانی و خلافت ها و سلسله های بزرگ

مسلمان که از دوره باستان تا قرون جدید بر فلات ایران و مناطق ساحلی شرف و جنوب دریای مدیترانه تسلط

داشتند، مانع جدی رسیدن اروپاییان به هندوستان و چین بودند. در اواخر قرون وسطا با گسترش فعالیت های

تجاری در اروپا، انگیزه و اشتیاق اروپاییان برای رسیدن به شرق و دسترسی به ادویه و دیگر کالاهای گران بهای آن

دریاریا دوچندان شد. از این رو اروپاییان در صدد برآمدن خطرهای زیادی را به جان بخرند و مسیرهای دیگری را

برای رسیدن به سرزمین هایی که قرن ها در آرزوی دسترسی به آن بودند، کشف کنند. ۲- افزایش اطلاعات

جغرافیایی و توسعه مهارت دریانوردی اروپاییان در دوران پس از جنگ های صلیبی و اواخر قرون وسطا نیز تاثیر

شایانی در کشف سرزمین ها و راه های جدید داشت.

۱۳- پرتغالی ها و اسپانیایی ها که از تجارت پرونق دریای مدیترانه و سرزمین های پیرامون آن سود زیادی نمی

بردند، انگیزه و شوق بیشتری برای کشف راه ها و سرزمین های جدید از خود نشان دادند، زیرا از یک سو قادر به

رقابت با دولت شهرهای ایتالیایی که تجارت این منطقه را در انحصار خود داشتند، نبودند و از سوی دیگر با حکومت

عثمانی که بر مناطق شمال شرق و شرق مدیترانه مسلط بود، دشمنی و ستیز داشتند.

۱۴- اسپانیایی ها با سرکوب بومیان، آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت سلطه استعماری خود در

آوردند. براساس منشوری که پادشاه اسپانیا به کریستف کلمب و سایر کاشفان سرزمین های جدید داد، کاشفان ملزم

بودند سهم عمده ای از غنایمی که بدست می آورند به خزانه این پادشاه بپردازند. بدین گونه طلا و نقره غارت شده

بومیان آمریکا، اسپانیا را به یکی از نیرومندترین کشور اروپایی در سده های ۱۶ و ۱۷ م تبدیل کرد.

۱۵- آثار و پیامدهای فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی گسترده ای بر جا گذاشت. به دنبال دست یابی اروپاییان به سرزمین های جدید، جمعیت زیادی از مردم بومی مستعمرات به ویژه در قاره آمریکا بر اثر سرکوب شدید و انتشار بیماری های مرگبار از بین رفتند. اروپاییان تمدن های بومی و نهادهای کهن آن قاره را نابود کردند و دین، زبان و فرهنگ خود را به جای آن نشانند.

۱۶- در نتیجه اکتشافات جغرافیایی و دست یابی اروپاییان به منابع ثروت در سرزمین های جدید، حجم عظیمی از فلزات گران بها به اروپا سرازیر شد که تا آن زمان سابقه نداشت. ذخیره فلزات قیمتی موجب رونق اقتصادی و رشد تجارت شهرهای اروپایی شد. این وضع به ضرر اشراف فئودال و زمین دار بود و موجب شد که موقعیت خود را از دست بدهند. در مقابل، اعتبار و منزلت تجار و صنعتگران افزایش یافت.

۱۷- الف) آنان کلیسا را از دخالت در امور سیاسی منع می کردند.

ب) انسان گرایان هم که شیفته مروج ادبیات و آثار کهن یونانی و لاتین بودند، به شیوه تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی که تحت نظارت کلیسا در مدارس و دانشگاهها تدریس می شد، انتقاد داشتند و آنها را غیر مفید می شمردند. انسان گرایان همچون کلیسا را به برخی ناهنجاری های اخلاقی کشیشان مورد سرزنش قرار می دادند.

ج) مهم تر از همه، گروهی از مصلحان دینی بودند که از درون کلیسا پا به عرصه اعتراض و انتقاد نهاده و آموزه های کلیسا را درباره انسان و خدا به چالش کشیدند.

۱۸- اولین مسئله ای که ذهن او را به خود مشغول کرد، ارتباط ایمان با انجام دادن کارهای نیک بود. او در طی مطالعات و تاملات گسترده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس به این نتیجه رسید که بر خلاف دیدگاه غالب کلیسایان، آنچه مایه رستگاری انسان می شود ایمان است نه انجام دادن کارهای نیک. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست. وی بعدا بر پایه همین نظر خود بود که مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا را در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات مورد نقد قرار داد. او خدا را پدری مهربان می شمرد که بی هیچ چشمداشتی گناهان بندگانش را می بخشد.

۱۹- پس از اعتراضات لوتر به کلیسا، پاپ با تکفیر لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند. اما شاهزادگان

آلمانی از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور اعتراض (پروتست) کردند که به پروتستان معروف شدند.

۲۰- نهضت پروتستان وحدت کلیسای کاتولیک را از میان برد و باعث به وجود آمدن سلسه جنگ های مذهبی میان پروتستان ها و کاتولیک ها شد که بخش های وسیعی از اروپا را فرا گرفت. این نهضت همچنین به تقویت پادشاهان و دولت های ملی و رشد اندیشه ملی گرایی در اروپا کمک فراوانی کرد. پیامد دیگر نهضت پروتستان، تضعیف قدرت کلیسای کاتولیک و کاهش نقش آنها در زندگی مردم و جوامع اروپایی بود.

در مورد اسامی و اصطلاحات زیر توضیح دهید :

۱- رنسانس (ص ۱۷۳)

۲- بورژوا (ص ۱۷۴)

۳- اومانيسم یا انسان گرایی (ص ۱۷۶)

۴- پروتستان (ص ۱۸۵)

پاسخ

۱- رنسانس به معنای نوزایی و تجدید حیات است و از نظر تاریخی به دگرگونی های فکری و فرهنگی گفته می شود که به منظور احیای فرهنگ یونان و روم باستان از ایتالیا آغاز شد و به تدریج در بخش های دیگر اروپا گسترش یافت.

۲- با گسترش شهرها و رشد تجارت، مشاغل و حرفه های گوناگونی شکل گرفت و قشر جدیدی از شهرنشینان ثروتمند شامل بازرگانان، بانکداران و صاحبان صنایع سربرآوردند که به آنها بورژوا می گفتند.

۳- یکی از وجوه مهم تفکر رنسانس که ریشه در فرهنگ یونان باستان داشت، حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تصدیق استعداد و توانایی او بود، که از آن به عنوان اومانيسم یا انسان گرایی تعبیر می شود.

۴- پس از اعتراضات لوتر به کلیسا، پاپ با تکفیر لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند. اما شاهزادگان آلمانی از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور اعتراض (پروتست) کردند. از این روی آنان به پروتستان معروف شدند.